

DUAAL LEREN

VEELGESTELDE VRAGEN VAN OUDERS

INHOUDSOPGAVE

- 02** INLEIDING
- 03** WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN EEN STAGE EN DUAAL LEREN?
KRIJGT MIJN KIND EEN VOLWAARDIG SECUNDAIR DIPLOMA?
VANAF WELKE LEEFTIJD KAN MIJN KIND KIEZEN VOOR DUAAL LEREN?
- 04** WAT IS ARBEIDBEREIDHEID EN ARBEIDSRIJPHEID?
WAT ALS MIJN KIND NIET ARBEIDSRIJP IS?
KAN MIJN KIND TIJDENS HET SCHOOLJAAR STARTEN?
- 05** KAN MIJN KIND DUAAL LEREN ALS HET AL GESTOPT IS MET SCHOOL?
WAT ALS MIJN KIND NIET SLAAGT VOOR DE DUALE OPLEIDING?
WAT IS EEN BEROEPSKWALIFICATIE?
WAT IS EEN ONDERWIJSKWALIFICATIE?
- 06** WAT ALS DUAAL LEREN NIETS VOOR MIJN KIND BLIJKT TE ZIJN?
ZAL MIJN KIND GELD VERDIENEN?
MOET MIJN KIND BELASTING BETALEN?
- 07** HOE ZIT HET MET HET GROEIPAKKET/ DE KINDERBIJSLAG?
BLIJFT MIJN KIND FISCAAL TEN LASTE?
- 08** HOE ZIT HET MET DUAAL LEREN IN DE WEEKENDS EN VAKANTIES?
HEB JE NOG BIJKOMENDE VRAGEN?

bijlagen

WOORDENLIJST
SCHEMA ARBEIDSRIJP EN ARBEIDSBEREID
BRONNEN

DUAAL LEREN INLEIDING

Als ouder wil je het beste voor je kind.

Wanneer je kind baat heeft bij een praktijkgerichte aanpak of extra motivatie kan vinden door al werkend te leren, kan een duale opleiding een geschikte keuze zijn. Er bestaan namelijk heel wat studierichtingen waarbij je kind niet voltijds op de schoolbanken hoeft te zitten en toch een volwaardig diploma kan behalen.

Maar, wat is dat nu precies, duaal leren of een duale opleiding?

Bij duaal leren werken scholen en bedrijven samen. Je kind leert op school en op de werkplek. Je kind doet door duaal leren waardevolle ervaringen op de werkplek op. Dat kan helpen om effectiever te leren.

In deze brochure vind je antwoorden op veel gestelde vragen van ouders, een uitgebreide woordenlijst en bijkomende informatie die je wegwijs maakt in duaal leren.

neem
een
blaadje
papier
SCHUUR-
...

WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN EEN STAGE EN DUAAL LEREN?

Bij een stage oefenen de leerlingen op de werkplek de vaardigheden die ze op school leerden. Bij duaal leren leren ze ook nieuwe vaardigheden op de werkplek en doen ze dat in het kader van een **opleidingsplan**. Meestal brengen de leerlingen bij duaal leren ook meer tijd op de werkplek door dan bij een stage.

KRIJGT MIJN KIND EEN VOLWAARDIG SECUNDAIR DIPLOMA?

In een duale opleiding kan je kind dezelfde studiebewijzen behalen als in andere studierichtingen van het voltijds onderwijs. Je kind kan er dus een diploma behalen, of verschillende **beroeps-** of **deelkwalificaties** als je kind niet slaagt voor de algemene vorming of als het de opleiding vroegtijdig verlaat.

VANAF WELKE LEEFTIJD KAN MIJN KIND KIEZEN VOOR DUAAL LEREN?

Duaal leren is mogelijk voor leerlingen die kiezen voor een studierichting binnen de dubbele finaliteit of arbeidsmarktgerichte finaliteit:

- als je kind minstens 16 jaar is óf 15 jaar en het heeft de 1ste 2 leerjaren van het secundair onderwijs afgerond (het hoeft hierbij niet geslaagd te zijn).
- als je kind bereid is om te werken (**arbeidsbereid**)
- als je kind klaar is om te werken (**arbeidsrijp**).

Je kind kan een duale opleiding volgen tot het schooljaar dat het 25 jaar wordt (23 jaar in het buitengewoon secundair onderwijs).

WAT IS ARBEIDBEREIDHEID EN ARBEIDSRIJPHEID?

Arbeidsbereidheid betekent dat je kind gemotiveerd is om te leren en te participeren op de werkplek. **Arbeidsrijpheid** betekent dat je kind competent is om te leren en participeren op de werkplek (meer informatie hierover kan je vinden in de **bijlage** achteraan deze brochure).

De klassenraad maakt een eerste inschatting van deze arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid.

Elke leerling in een studierichting binnen de arbeidsmarktgerichte finaliteit en de dubbele finaliteit krijgt dit advies van de klassenraad. Leerlingen in de doorstroomfinaliteit krijgen het advies enkel op vraag. Het advies is niet bindend. Het blijft de individuele keuze van de leerling om in te stappen in een duaal traject.

WAT ALS MIJN KIND NIET ARBEIDSRIJP IS?

Is je kind **arbeidsbereid**, maar nog niet **arbeidsrijp**? Dan kan je kind ingeschreven worden in een **aanlooffase**. Je kind wordt voor de aanlooffase gescreend. Het resultaat van deze screening wordt op de klassenraad besproken en neergeschreven in een individueel trajectbegeleidingsplan. Hierin wordt de invulling van de aanlooffase op maat van je kind beschreven. Niet elke school biedt een aanlooffase aan, maar kan hiervoor wel samenwerken met externe partners. Vraag het na bij de school van je kind.

KAN MIJN KIND TIJDENS HET SCHOOLJAAR STARTEN?

Tot welke datum je kind kan instappen in een duale opleiding, hangt af van het leerjaar waarin je kind start en de studierichting die je kind op dat moment al volgt. De regelgeving wijzigt vanaf 1 september 2025 en werd afgestemd op het niet-duaal onderwijs. Je kind kan dan in principe instappen tot 15 oktober, of in sommige situaties tot 15 januari. Vraag bij de school na tot welke datum je kind kan instappen.

KAN MIJN KIND DUAAL LEREN ALS HET AL GESTOPT IS MET SCHOOL?

Dat hangt ervan af. Is je kind minder dan een jaar geleden gestopt met school, dan kan het gewoon terug inschrijven in een school. Is het al langer geleden, dan doe je best navraag bij VDAB. Zij bekijken samen met jouw kind of duaal leren de beste optie is en stellen eventueel andere interessante pistes voor.

WAT ALS MIJN KIND NIET SLAAGT VOOR DE DUALE OPLEIDING?

Het kan gebeuren dat je kind niet slaagt voor één van de twee gedeelten van duaal leren (op school of op de werkplek). Soms kan je kind toch een studiebewijs krijgen voor het deel waarvoor het geslaagd is. Er bestaan verschillende soorten studiebewijzen: **beroepskwalificaties** en **onderwijskwalificaties**. Als je kind voor geen enkel gedeelte slaagt dan bepaalt de klassenraad of je kind die opleiding kan overdoen.

WAT IS EEN BEROEPSKWALIFICATIE?

Een **beroepskwalificatie** bepaalt wat je moet kennen en kunnen om een bepaald beroep uit te oefenen. Een beroepskwalificatie omvat dus alle **competenties** die een beginnende werknemer in een bepaald beroep moet hebben. Je kind kan hiermee aan de slag op de arbeidsmarkt.

WAT IS EEN ONDERWIJSKWALIFICATIE?

Een **onderwijskwalificatie** geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen.

WAT ALS DUAAL LEREN NIETS VOOR MIJN KIND BLIJKT TE ZIJN?

Ga samen met je kind, de **trajectbegeleider** en **mentor** op zoek naar wat er niet goed loopt in deze duale opleiding. Het is belangrijk om zicht te krijgen of het duaal leren niet bij je kind past of dat er iets anders misloopt.

Mocht duaal leren toch niets voor je kind zijn dan kan je kind in principe terugkeren naar een niet-duale opleiding. Er moet dan rekening gehouden worden met de toelatings- en instapvoorwaarden voor die opleiding.

Het is bovendien niet zeker dat de school waar jouw kind duaal leert ook de niet-duale opleiding aanbiedt. Een school is niet verplicht om naast een duale opleiding ook de niet-duale variant aan te bieden.

Alle duale opleidingen kan je vinden op [onderwijskiezer](#).

ZAL MIJN KIND GELD VERDIENEN?

Dat hangt af van de duale opleiding die je kind volgt. Per duale opleiding ligt vast hoeveel uur minimaal moet doorgebracht worden op de werkplek. Dat bepaalt dan weer het type van overeenkomst dat gesloten wordt tussen je kind, de werkgever en de school.

Volgt je kind een opleiding waarbij het minder dan 20 uur per week naar de werkplek gaat, dan wordt gebruik gemaakt van een onbetaalde **stageovereenkomst alternerende opleiding (SAO)** en ontvangt je kind dus geen (leer)vergoeding.

Volgt je kind een opleiding waarbij het 20 uur of meer per week naar de werkplek gaat, dan wordt gebruik gemaakt van een betaalde **overeenkomst alternerende opleiding (OAO)** of een deeltijdse arbeidsovereenkomst. Het exacte bedrag van de vergoeding hangt onder andere af van het opleidingsjaar van de leerling.

MOET MIJN KIND BELASTINGEN BETALEN?

Afhankelijk van het soort overeenkomst dat je kind afsloot, zal het al dan niet een vergoeding ontvangen. Elk inkomen dat je kind verdient moet het volgend kalenderjaar aangegeven worden via een belastingbrief. Ook andere inkomsten (zoals studentenarbeid, onderhoudsgeld,...) moeten worden aangegeven bij de belastingaangifte. Afhankelijk daarvan wordt de eventuele belasting die betaald moet worden berekend.

Meer info vind je hier: [Belastingen FOD Financiën](#)

HOE ZIT HET MET HET GROEIPAKKET/ DE KINDERBIJSLAG?

Het groeipakket/de kinderbijslag is onvoorwaardelijk gegarandeerd tot en met de maand waarin je kind 18 jaar wordt. Maar ook na de 18e verjaardag van je kind kan je het groeipakket ontvangen onder bepaalde voorwaarden.

Duaal leren heeft in principe geen consequenties voor het groeipakket. Als je kind naast het duaal leren nog andere inkomsten heeft (bijvoorbeeld een studentenjob, vakantiewerk,...) kan dit wel invloed hebben.

Er is verschil tussen kinderen die in Vlaanderen of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn gedomicilieerd. Informeer je hiervoor bij je uitbetaler van het groeipakket/de kinderbijslag.

Meer info over het groeipakket/de kinderbijslag en de belastingen vind je via onderstaande link. Je kunt daar verder klikken naar infofiches.

[Informatie over duaal leren en kindergeld.](#)

BLIJFT MIJN KIND FISCAAL TEN LASTE?

Of je kind nog fiscaal ten laste is, hangt af van verschillende factoren, bijvoorbeeld:

- de leervergoeding op jaarbasis + eventuele premies (vb. zondagsarbeid, mobiliteitsvergoeding, sectorale premie...)
- het fiscaal statuut van de ouder: alleenstaande of gehuwd of wettelijk samenwonend
- andere inkomsten (studentenarbeid, onderhoudsuitkering,...).

De school kan hier meer informatie over geven.

~~niet~~ kom
afkijken

HOE ZIT HET MET DUAAL LEREN IN WEEKENDS EN VAKANTIES?

Leerlingen in duaal leren blijven recht hebben op alle schoolvakanties en weekends.

In een duale opleiding waarbij je kind (een **OA**O afsloot en dus) 20u of meer op de werkplek doorbrengt, is het soms toch mogelijk dat je kind in de schoolvakantie en het weekend op de werkplek aanwezig moet zijn. In deze situatie zijn kleine afwijkingen mogelijk:

- Voor sommige duale opleidingen kan men beslissen dat er ook een aantal dagen of weken in de schoolvakanties en weekends naar de werkplek gegaan moet worden. Deze dagen worden dan gecompenseerd op een ander moment tijdens het schooljaar zodat je kind wel evenveel vakantie heeft.
- Voor sommige duale opleidingen kan men beslissen om het aantal weken schoolvakantie en weekends te beperken van 15 tot 12 weken. Dit kan enkel onder zeer specifieke voorwaarden en zal dus eerder uitzonderlijk gebeuren.

Of één van de twee uitzonderingen van toepassing is op de studierichting die jouw kind volgt of wil volgen, vraag je best even na op school of in het centrum.

Meer informatie hierover vind je via [deze link](#).

HEB JE NOG BIJKOMENDE VRAGEN?

Neem dan contact op met één van onderstaande organisaties:

Topunt Gent: info@topuntgent.be

GO! ouders (ouderkoepelvereniging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap): ouders@g-o.be

KOOGO (ouderkoepelvereniging van het stedelijk, gemeentelijke en provinciaal onderwijs): marieke.bavelaar@ovsg.be

VCOV (ouderkoepelvereniging van het vrij onderwijs): info@vcov.be

WOORDENLIJST

DUAAL LEREN

In deze lijst vind je woorden en afkortingen die te maken hebben met duaal leren. Niet alle woorden zijn in de brochure aan bod gekomen. Deze woorden zijn hier opgenomen, omdat je ze tegenkomt als je je verder informeert over duaal leren.

AANLOOPFASE (ALF)

De aanloopfase is een traject bedoeld om leerlingen die arbeidsbereid zijn, maar nog niet helemaal arbeidsrijp zijn, te helpen om zo snel mogelijk in duaal leren te laten instappen.

ACTIVITEITENLIJST

De samenvatting van een curriculumdossier op basis waarvan de bedrijven erkend worden.

ALTERNEREND LEREN

Verzamelnaam voor alles wat werkplekleren of leren op verschillende plaatsen omvat, ook buiten het leerplichtonderwijs.

ARBEIDSBEREID (AB)

Gemotiveerd om te leren en te participeren op de werkplek. Positieve leeroriëntatie, positieve keuze voor beroep, zelfeffectiviteit. Voor meer info zie deel 'arbeidsbereidheid en arbeidsrijpheid'.

ARBEIDSRIJP (AR)

Competent om te leren en te participeren op de werkplek. Betrouwbaar en stipt handelen, gepast communiceren, zelfstandig werken (= competent om te participeren op de werkvloer), plannen, monitoren en evalueren (= competent om te leren op de werkvloer). Vind meer info in de bijlage 'arbeidsbereidheid en arbeidsrijpheid'.

BEROEPSGERICHTE VORMING (BGV)

Een vak of groepering van vakken waarin praktische beroepsvaardigheden worden aangeleerd.

BEROEPSKWALIFICATIE (BK)

Een lijst met kwalificaties die door de sector werden bepaald als waardevol op de werkplek.

COMPETENTIE

Een competentie is opgebouwd uit vier elementen, namelijk:

- Kennis - dat wat iemand weet; de ervaring die iemand heeft.
- Vaardigheden - dat wat iemand kan; handelingen waarin iemand bekwaam is.
- Houding - overtuigingen die iemand heeft; normen, waarden, drijfveren.
- Ambitie - wat iemand wil.

WOORDENLIJST

DUAAL LEREN

CURRICULUMDOSSIER

Curriculumdossiers beschrijven de inhoud van opleidingen in het secundair onderwijs. Een curriculumdossier brengt per opleiding alle onderwijsdoelen en doelen die leiden naar een beroepskwalificatie samen.

MENTOR

De mentor is de persoon binnen de onderneming die wordt aangeduid om de opleiding van de leerling op de werkplek te begeleiden, op te volgen, bij te sturen en te evalueren.

NAADLOOS FLEXIBEL TRAJECT (NAFT)

Een traject dat wordt ingezet om schooluitval en vroegtijdig schoolverlaten in het secundair onderwijs tegen te gaan en dat is bedoeld voor leerlingen, (klas)groepen, leerkrachten, teams en/of scholen.

OVEREENKOMST ALTERNERENDE OPLEIDING (OAO)

Koepelterm voor gelijkgeschakelde arbeidsovereenkomsten voor alle alternerende opleidingen (minstens 20u op de werkplek).

ONDERWIJSKWALIFICATIE (OK)

Deze kwalificatie geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen.

ONDERWIJSLOOPBAANBEGELEIDING (OLB)

Een goede onderwijsloopbaan- en leerwegbegeleiding zorgt ervoor dat leerlingen zich beter voelen op school en gemotiveerd blijven. Het doel van de begeleiding is dat leerlingen zo snel mogelijk 'op hun plaats' zitten, waar zij zich goed in hun vel voelen en waar ze hun talenten kunnen ontplooien.

OPLEIDINGSPLAN (OP)

In een opleidingsplan wordt visueel duidelijk gemaakt dat een duaal traject een samenwerking is tussen school en werkplek. In het opleidingsplan is het individuele leertraject van de leerling opgenomen.

PROJECT ALGEMENE VAKKEN (PAV)

Algemene vorming binnen studierichtingen in de arbeidsmarktgerichte finaliteit.

STAGEOVEREENKOMST ALTERNERENDE OPLEIDINGEN (SAO)

Een overeenkomst waarbij je kind niet betaald wordt (max 20u op de werkplek).

TRAJECTBEGELEIDER

Hij of zij is de verbinding tussen de school en de werkplek. Hij/zij regelt de contracten, regelt evaluatiegesprekken en is het aanspreekpunt voor je kind en voor het bedrijf.

SCHEMA ARBEIDSRIJP EN ARBEIDSBEREID

Competent om te participeren op de werkvloer		Competent om te leren op de werkvloer		'RIJPHEID'
Betrouwbaar en stipt handelen	Afspraken rond aanwezigheid naleven	Plannen	Afspraken rond leerdoelen naleven	
	Afspraken rond uitvoeren taken naleven		Initiatief nemen om relevante informatie te verzamelen	
	Eerlijk en discreet zijn		Belangrijke informatie 'vastleggen'	
	Respect tonen voor mensen en materiaal	Monitoren	Eigen vooruitgang opvolgen	
Gepast communiceren	Voor zichzelf opkomen		Communiceren over barrières voor leren	
	Respectvol en beleefd communiceren		Flexibel omspringen met wijzigingen in leertraject	
	Open staan voor feedback van anderen		Volhouden indien zich barrières opwerpen	
	Communiceren over afwijken van afspraken	Evalueren	Reflecteren over sterke en zwakke punten	
Zelfstandig werken	Werk afwerken, kwaliteitsvol werken		Open staan voor feedback van anderen	
	Doseren van inspanning, volhouden			
	Werk zien, initiatief nemen			
↑ Gemotiveerd om te leren en participeren op de werkvloer ↑				
Positieve leeroriëntatie	Bereid zijn om te leren, leergierig zijn			'BEREIDHEID'
	Bereid zijn om een extra inspanning te leveren			
Positieve keuze voor beroep	Affiniteit met het gekozen beroep hebben			
	Inzicht hebben in werkomstandigheden			
	In staat zijn te reflecteren over de beroepskeuze			
Zelfeffectiviteit	Geloven in de eigen kwaliteiten en capaciteiten om te leren en functioneren op de werkvloer			

BRONNEN

[De Vlaamse Kwalificatiestructuur: beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties](#)

[Duaal leren voor ouders, leerlingen, ondernemingen en scholen](#)

[Duaal leren voor schoolteams](#)

[Omzendbrief duaal leren en aanloopfase](#)

[Aanloopfase en Intensieve Begeleiding Alternierend Leren \(IBAL\)](#)

